

A GYÓGYSZERÉSZET NEMZETKÖZI SZERVEZETI FORMÁI

DR. GEORG PETRUS

Az V. Magyar Gyógyszerésztudományi Kongresszus keretében az előadó — a FIP alelnöke — ismerteti a Nemzetközi Gyógyszerész Szövetség, az Ázsiai Gyógyszerész Szövetség, a Pánamerikai Gyógyszerész Szövetség, a nemzetközi jellegű gyógyszerészet-történeli társaságok és az egyes FIP-szekciók céljait, szerepét a nemzetközi együttműködésben. Megbeszéli a nagy nemzetközi hivatásszervezetek vezetésével, működésével kapcsolatos problémákat, a helyes vezetési elveit, melyek érvényesítése csak egészséges többségi határozatok alapján lehetséges. Megállapítja, hogy a népek egészségügyének mindig javuló szolgálatát a nemzetközi összefogás nagyban segítheti.

*

Az *Egyesült Nemzetek Alapszabályai*, melyek az 1948. december 10-én „Az általános emberi jogok kinyilatkoztatása” című deklaráció keretei között váltak ismeretessé, s melyeket a legtöbb ország magáévá tett, a népek és országok együttműködésének fontos alapokmánya, egyben minden nemzetközi szervezet szilárd bázisa is. Az ilyen szervezetek működését a tagállamokban uralkodó értékítélet különbségeiből folyó hatások irányítják. Napjainkban az egész emberiség gyors társadalmi átrétegződésének vagyunk tanúi, és ezen belül hivatásunk képe is átalakul; ez olyan problémák elé állítja nemzetközi szervezeteinket, melyek méretei ma még csak sejthetők.

Minden állam létének alapjai a felségjogok. Ezek a jogok azonban gátolják az egységes jogi és társadalompolitikai alapokon nyugvó nemzetközi közfelfogás kialakulását. Emiatt a nemzetközi szervezetek csak ajánlásokat dolgozhatnak ki, melyek a tagállamok részére nem kötelezők. Ebből következik, hogy a gyógyszerészet napjainkban végbemenő újjá- vagy átrendeződése nem annyira valami nemzetközi szervezetek tevékenységének eredményeképpen megy végbe, hanem inkább annak következtében, hogy bizonyos események aláássák egyes, mélyen begyökerezett szakmai nézetek alapjait — amint az az utóbbi évtizedekben a gyógyszerészet terén történt.

Ez persze nem azt jelenti, hogy a nemzetközi szervezeteket fel kell számolni. Ellenkezőleg: meg kell keresni azokat a módokat, melyekkel a nagy nemzetközi szervezeteket úgy lehet befolyásolni és kifejleszteni, hogy azok a közös elhatározásoknak az egyes nemzeti szervezetekben és azok kormányainál érvényt tudjanak szerezni. A gyógyszerészeti szervezeteknek tehát kettős szerepük van: az összeköttetés eszközei és eszközlői egyidejűleg. Minthogy pedig a szervezett tömeg (a tagság) nincs mindig abban a helyzetben, hogy közvetlenül nyilvánítsa szakpolitikai állásfoglalását, képviselőitük-

ben a nemzeti szer vezetekre hárul a nemzetközi integrációban való együttműködés feladata.

Jelenleg nem sok nemzetközi gyógyszerészeti szervezet van. Az *Ázsiai Gyógyszerészeti Szövetség* (Federation of Asian Pharmaceutical Associations), a *Pánamerikai Gyógyszerészeti Szövetség* (Pan American Federation), melyek a FIP-hez hasonlóan 2 évenként közgyűlést, 2 évenként tudományos kongresszust tartanak, és persze maga az 1912-ben alapított FIP (Nemzetközi Gyógyszerészeti Szövetség). Kisebb gyógyszerészet-történeli társaság az előadó tudomása szerint 3 is van: az „Académie Internationale d'Histoire de la Pharmacie”, az „American Institute of History of Pharmacy” és az „Internationale Gesellschaft für Geschichte der Pharmazie”. Ezek bár nemzetközi, de nem univerzális szervezetek.

A nemzetközi hivatási szervezeteknek vannak egyéni tagjai és tagegyesületei, melyektől bizonyos feltételek teljesítését kívánják meg. Ezek, valamint a szervezetek felépítése időről időre változik. A FIP, mely 1912-ben holland és belga kezdeményezésre létesült, kezdetben csak egyedi tagokat fogott össze, és szakosztályai sem voltak. Jelenleg 7 „szekciója” van; közülük a „tudományos szekcióból” fejlődött ki a nemzetközi gyógyszerészeti tudományos kongresszus szervezete.

A 60 éves Szövetség (FIP) feladata a nagymértékű iparosodás következtében sokat változott. Ma egyebek között el kell érnie, hogy a gyógyszerész személyes felelősségének elve a gyógyszerészet terén teljes súlyával érvényesüljön a jövőben is: „... a mai napnak egyedül az ad értelmet, hogy a holnap előestéje” — idézi az előadó.

Mikor 1912-ben a FIP megalakult, tagjai mind „officina-gyógyszerészek” voltak — természetesen —, akik hivatásuk problematikájával tisztában voltak, és korszakuk szaktudományát teljesen áttekinthették. Az első, de különösen a második világháború után nagy változások történtek, melyek szükségessé tették pl. a Nemzetközi Gyógyszerkönyv kiadását, a FIP keretén belül pedig az „Ipari gyógyszerészek” és az „Intézeti gyógyszerészek” szekcióinak megalakítását. Annak ellenére azonban, hogy FIP-ben tömörült szervezetek tagjainak többsége minden országban ma is az „officina-gyógyszerészek” köréből kerül ki, ilyen szekció még ma sincs. A FIP hangadói azon az 50 éves alapon állnak, hogy ilyen szekció értelmetlen volna, hiszen a nyilvános gyógyszerértárakban folyik a tulajdonképpeni gyógyszerészeti tevékenység, így maga a FIP, nem pedig valamely szekció képviseli ezt a többséget. Végül a közelmúltban mégis elhatározták, hogy létrehozzák az „officina-gyógyszerész” szekciót (és ezzel megszűnik az eddig önálló szervezatként létező „Commission de l'Exercice de la Pharmacie d'Officine”).

Felvetődik a kérdés, milyen mértékben tudhatja egy szer vezet az „officina-gyógyszerészet”, az „ipa-

¹ Az V. Magyar Gyógyszerészeti Tudományos Kongresszuson, 1969. november 2-án elhangzott előadás bő kivonata. Referáló: Dr. Láng Béla.

ri gyógyszerészeti" és a „kórházi gyógyszerészeti” szertehúzó érdekeit összefogni. Valószínű, hogy a tudományos szekciókhoz hasonlóan „érdekeltségi szekciók”, csoportosulások kialakításainak lehetősége is felvetődik. Egy biztos: a közös diploma, a közös tudományos szemlélet, a közös típusú felelősség mindig összekötő kapocs marad.

A nemzetközi integráció sikere végeredményben egyrészt az egyes hivatáságazatok, másrészt a tagság és a vezetőség együttműködésén múlik. A vezetőség tekintélyét a tagok egysége adja, de tudni kell a szilárd vezetést a FIP tanácsának ellenőrzése alatt formális utasítgatások nélkül megvalósítani. A vezetés hatásosságának feltétele tisztán kialakított, egyértelmű többségi vélemény, melyet az Alapszabály értelmében érvényre kell juttatni a széthúzó törekvésekkel szemben. Ahhoz, hogy ilyen tiszta helyzet kialakuljon; tudnia kell a vezetőségnek, hogy kiket, milyen célból fog össze a szervezet, mit várnak tőle az egyes nemzeti tagegységek. Minden szervezetben előfordulnak oligarchikus törekvések, melyeket a bürokratikus túlszervezettség támogat, és a kooptáció lehetősége is erősít. Ennek ellenkezője a túlságosan laza vezetés, mely széthúzó klikkek alakulásának kedvez. Mindez kevésbé veszélyes, ha a közvélemény elég gyakran és szabadon megnyilvánulhat.

Egy átfogó nemzetközi szervezet vezetésében éppen az a legnehezebb, hogy a tagszervezetek véleménye közös irányba terelődjék, a vezetőség pedig amellett, hogy a közvéleménynek megfelelően működik, tudjon befolyást gyakorolni a közvéleményt formáló tagegységekre.

Egy jól vezetett szervezetben a vezérkarnak és a végrehajtó szerveknek „lefelé nyitva” kell működniük. Eredményes együttműködés egy nagy nemzetközi szervezet keretében, mely a gyógyszerészet egészét felöleli, hivatásunk minden művelőjének jobb jövőjét, de elsősorban a szenvedő emberek jó és mindig javuló egészségügyi ellátását szolgálja.

Minden egyes kongresszus, mely nemzetközi szervezet keretében folyik le, egy kis lépést jelent előre annak érdekében, hogy tökéletesebben szolgálhassuk az emberiség egyik legnagyobb értékét, a népek egészségügyét.

D-r G. Petrus: *Международные формы организации фармации.*

Пятый Венгерский Конгресс по фармацевтическим наукам занимался международными организациями фармации, когда рамках его докладчик, вице-президент „ФИП” рассказывал о целях и роли в международном сотрудничестве Международного Союза Фармацевтов, Азиатского Союза Фармацевтов, Панамериканского Союза Фармацевтов, Обществ по истории фармации имеющих международный характер и отдельных секций „ФИП”-а. Он обсуждает проблемы связанные с руководством и деятельностью больших международных профессиональных организаций, принципы правильного руководства, проведение которых возможно только на основе единых решений большинства. Он устанавливает, что международное сотрудничество может в большой мере способствовать все улучшающейся службе здравоохранения народов.

G Petrus: *International organizational forms of pharmacy*

In the frame of the Vth Hungarian Pharmaceutical Scientific Congress, the lecturer, Vice-President of the Fédération Internationale Pharmaceutique, reported on the role of FIP, of its sections, of the Asian and Pan American Federations of Pharmaceutical Associations, of the existing international organizations for the cultivation of the history of pharmacy. Problems connected with direction and execution of co-operation in the frame of integrated large scale international organizations were discussed with respect to common and just the same sometimes centripetal interests. The need of a clear majority decision, for a “downward open” and effective management is emphasized together with an opinion, that international co-operation of pharmaceutical organizations may help in the continuous improvement of the peoples' health services.

Dr G Petrus: *Die internationalen Organisationsformen der Pharmazie.*

Im Rahmen des V. Ungarischen Pharmaziewissenschaftlichen Kongresses bespricht der Verfasser, Vizepräsident der FIP, das Ziel und die Rolle des Internationalen Pharmazieverbandes, des Panamerikanischen Pharmazieverbandes, des Asiatischen Pharmazieverbandes, der pharmaziehistorischen Gesellschaften mit internationalem Charakter und der einzelnen Sektionen der FIP in der internationalen Zusammenarbeit. Er durchspricht die Probleme der Führung und der Tätigkeit der grossen internationalen Berufsorganisationen, die Prinzipien der richtigen Führung, deren Geltendmachung nur aufgrund von gesunden Mehrheitsbeschlüssen möglich ist. Der Verfasser stellt fest, dass die internationale Zusammenfassung den sich immer bessernden Gesundheitsdienst der Völker in grossem Masse begünstigen könnte.

A TBC GYÓGYÍTHATÓ, DE NEM SZÜNT MEG

Ref: Öst Ap. Ztg 23, [16], 260 (1969).

A megjavult egészségügyi helyzet folytán gyógyítani tudjuk a tbc-s betegségeket, de még távol vagyunk attól, hogy azokat kiirtottnak tekinthessük. A fertőzés főleg azoknak a betegeknek a révén történik, akik betegsükről nem is tudnak. Az osztály egészségügyi hatóság közleménye szerint minden öt tbc-ben elhunyt beteg közül átlag egy esetben nem volt előzetesen megállapítva a tuberkulózis. Azt mutatja ez, hogy meglehetősen nagyszámú olyan fertőző beteg él a társadalomban, kinek betegségről sem ő maga, sem környezete nem tud. Ezek alkotják a fertőzés fő gócait. Mellettük antiszociális elemek, főként alkoholisták terjesztik ma is a tbc-t. Ezek közül sokan ismerik betegségüket, de feleltelen magatartással hozzájárulnak újabb és újabb személyek megfertőzéséhez. A világegészségügyi szervezet (WHO) behatóan foglalkozik a betegséggel és 15–20 millióra becsüli a világon élő, fertőző tbc-ben szenvedőket és évi

2–3 millióra az ebben a betegségben elhunytakat. A betegek 80%-a fejlődésben elmaradt országokban él, ahol a kielégítő egészségügyi berendezések és kezelési lehetőségek hiányoznak. A fejlett országokban már hatékonyan tudnak a tbc ellen védekezni. Ausztriában a betegek gondosabb ápolása és különösen korszerű, hatékony gyógyszerek alkalmazása évről évre sikeresen szorította vissza a tbc-betegeket számát, különösen 1954 óta. De még mindig 40 000-re becsülik az összes, és ezek közül 10 000-re a fertőző állapotban levő tbc-seket. Minthogy évente átlag 2000 új fertőzés fordul elő, viszont ugyanennyi az elhalálozás, legújabbban bizonyos fokú stagnálás következett be.

Szükségesnek látszik tehát a betegséget az eddiginél szigorúbb ellenőrzésnek alávetni. Kétségtelenül érdekes ebből a szempontból, hogy az NDK-ban, ahol az egész lakosság sorozatos szűrővizsgálatát végzik, a tbc-s megbetegedések száma továbbra is állandó visszaesést mutat (133).

R. B.